

Zaaknummer : 01076238
Ons Kenmerk : ODH847388
Datum : 19-07-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 3 juli 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het vernieuwen van een straat aan de Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht en is aangevraagd namens de Gemeente Zuidplas. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 16 oktober 2023 tot en met 16 oktober 2026.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op de onderhavige procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Gemeente Zuidplas;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 4 september 2023, 6 december 2023 en 3 mei 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 16 oktober 2028.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

- I. Locatie omliggende huismusnesten;
- II. Te vervallen essentieel leefgebied;
- III. Overzicht beplanting en functies huidige essentieel leefgebied;
- IV. Locaties voor tijdelijk vervangend groen;
- V. Groen voorbeelden;
- VI. Locaties permanent vervangend groen.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht Activiteitenplan' van 1 juni 2023 en de aanvullende gegevens van 4 september 2023, 6 december 2023 en 3 mei 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. de aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk. (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht Activiteitenplan' van 1 juni 2023 en de aanvullende gegevens van 4 september 2023, 6 december 2023 en 3 mei 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Tenminste 100m² tijdelijke schuil- en foerageermogelijkheden dient gerealiseerd te worden door middel van het plaatsen van plantenbakken van 1m² met taxussen, thuja's of hederazuilen. Wanneer de plantenbakken op grasstukken geplaatst worden, levert dit per drie plantenbakken 5m² aan alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden op. Indien de plantenbakken op verharding worden geplaatst, in plaats van op grasstukken, zal een rij met drie plantenbakken gelijk staan aan 3m² met alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden
- 10 Het essentieel leefgebied mag pas verwijderd worden wanneer door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) is vastgesteld dat het tijdelijk groen kan functioneren als rustplaats, voedselvoorziening en dekking. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (voorschrift 2).
- 11 Het verwijderen van het functioneel essentieel leefgebied van de huismus dient te gebeuren onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige (voorschrift 4). Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie voorschrift 2). Met betrekking tot het verwijderen van het functioneel essentieel leefgebied gelden aanvullend de volgende voorwaarden:
 - a. het verwijderen mag alleen gebeuren buiten het broedseizoen van de huismus, zijnde van 1 maart tot en met 31 augustus. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels (ter beoordeling van een ecologisch deskundige) dient ook de maand september te worden ontzien;
 - b. in een periode met aanhoudende kou (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende vorst/nachtvorst) mag het functioneel essentieel leefgebied niet verwijderd worden;
 - c. direct voor aanvang van de rooiwerkzaamheden dient de ecologisch deskundige een controle uit te voeren om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in het groen aanwezig zijn. Indien deze hier wel foeragerend aanwezig zijn, mogen deze verjaagd worden. Het verjagen van de foeragerende dieren is enkel toegestaan buiten de broedperiode.
- 12 Het permanente groen dient te bestaan uit aanplant van meerstammige planten en struiken met wortelkluit. Gebruik van planten zonder kluit is enkel toegestaan in groenvakken die dienen als aanvulling op de vereiste 125m² aan vervangend leefgebied. Er dienen meerdere planten per vierkante meter geplant te worden en de planten dienen zoveel mogelijk in driehoeksverband geplant te worden.

- 13 Drie maanden na het planten van het vervangend groen, waarvan enkel de maanden binnen het algemene groeiseizoen (april tot en met september) meetellen, dient er een controle uitgevoerd te worden. Indien planten niet aanslaan en gaten in het vervangend groen ontstaan, dienen deze binnen een maand opgevuld te worden met nieuwe meerstammige planten met wortelkluif van dezelfde soorten. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (voorschrift 2).
- 14 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden nadat door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) is vastgesteld dat het permanente groen kan functioneren als rustplaats, voedselvoorziening en dekking.
- 15 De effectiviteit van het permanente vervangend groen voor de huismus dient te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus (voorschrift 4). De monitoring dient jaarlijks te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het meest recente Kennisdocument Huismus (BIJ12) voor een periode van drie jaar. Uit deze monitoring moet blijken of het vervangend groen dezelfde functies vervult voor de huismus als welke het huidige essentieel groen vervulde: dekking en foerageergebied voor de 44 nabijgelegen huismusnesten. Tevens dient gemonitord te worden of de nestplaatsen in de omgeving van het plangebied aanwezig blijven. Met betrekking tot deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a. De effectiviteit van het permanent vervangend groen en het aantal nestplaatsen rondom het permanent vervangend groen dient hierbij vanaf het eerste jaar nadat het tijdelijk groen is verwijderd en de twee daaropvolgende jaren, te worden onderzocht tussen 1 april en 15 mei. Dit dient te worden onderzocht middels één bezoek tijdens de ochtendpiek en één bezoek rond zonsondergang of rond zonsopgang in het kader van slaapplaatsen;
 - b. De resultaten van de monitoring dienen vóór 1 september hetzelfde jaar na ieder onderzoek te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - a. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en de waarnemingen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - b. een heldere conclusie over de effectiviteit van het vervangend groen in het vervullen van elk van de functies;
 - c. Indien blijkt dat het vervangende groen niet afdoende is, wat blijkt uit een afname in het aantal nesten in de omgeving en/of afwezigheid van mussen in het gerealiseerde groen, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d. indien blijkt dat het vervangende groen in gebruik is genomen door de huismus en de oorspronkelijke functies voldoende hebben overgenomen, kan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden. In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst

over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 3 juli 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het vernieuwen van een straat aan het Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht en is aangevraagd namens de Gemeente Zuidplas. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 16 oktober 2023 tot en met 16 oktober 2026.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Nieuwe beplantingsopzet, GKB Realisatie BV, 6 juli 2021 (ODH759212);
- Quicksan flora en fauna Bomen te Moordrecht, Ekoza BV, 12 oktober 2021 (ODH759213);
- Nader onderzoek ecologie Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht, Ekoza BV, projectnummer: 21.445, 24 oktober 2022 (ODH759214);
- Project: Bertha van Moerdregt planning, GKB Realisatie BV, projectnummer: ZUID23001, 24 februari 2023 (ODH759215);
- Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht Activiteitenplan, Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, projectcode: ZPEC2301, 1 juni 2023 (ODH759211).

Op 4 september 2023 zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Notitie aanvullende informatie ODH (zaaknummer 01076238), Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, kenmerk: ZPEC2301, 1 september 2023 (ODH802603);
- Aanvullende informatie zaaknummer 01076238, Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, 4 september 2023 (ODH802604).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Omdat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 25 oktober 2023 en 24 januari 2024 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 6 december 2023 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Uitvoeringsplan dorpsgroen, Antea Group, projectnummer: 409317, 21 maart 2017 (ODH902347);
- VTW 17-2023 beplantingslijst B-Moerdregtpad, projectnummer: ZUID21001, 14 juni 2023 (ODH902345);
- Rapportage Bomen Effect Analyse Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht, Arbor Consultancy BV, projectnummer: AC-24-0744, 17 november 2023 (ODH902344);
- Notitie beantwoording vragen ODH (zaaknummer 01076238), Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, kenmerk: ZPEC2301, 6 december 2023 (ODH902348).

Op 3 mei 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Notitie aanvullende informatie ODH 24 januari 2024 (zaaknummer 01076238), Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, kenmerk: ZPEC2301, 3 mei 2024 (ODH1058719).

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 25 juli 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1 en 3.3 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

De gemeente Zuidplas is voornemens om het Bertha van Moerdregtpad in Moordrecht te vernieuwen door de bestrating op te hogen en de groenstroken langs het circa 365 meter lange pad te vernieuwen. Hierbij wordt alle ondergroei en circa 30 bomen verwijderd.

De werkzaamheden stonden gepland te starten op 13 november 2023 en duurden naar verwachting tot uiterlijk 31 maart 2024. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden. Vanwege de verlate bekendmaking van het besluit en de opgelegde monitoringsplicht van drie jaar (voorschrift 15) hebben wij de ontheffingsperiode met twee jaar verlengd.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Langs het Bertha van Moerdregtpad is 125m² essentieel leefgebied vastgesteld wat voornamelijk bestaat uit struikbeplanting met enkele bomen (zie appendix I). Een groot deel van de

woningen nabij het pad heeft huismusnesten onder de dakpannen waarvan de huismussen af- en aanvliegen naar de groenstrook binnen het projectgebied. Het gaat hier om 44 huismusnesten (zie appendix I). Met de geplande werkzaamheden gaat 125m² aan essentieel leefgebied verloren, wordt de functionaliteit van 44 huismusnesten verminderd en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Bertha van Moerdregtpad te Moordrecht Activiteitenplan' van 1 juni 2023 en de aanvullende informatie van 4 september 2023, 6 december 2023 en 3 mei 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het ophogen van het bestaande Bertha van Moerdregtpad en de herinrichting van de groenstructuren. De kwaliteit van het pad is de laatste jaren achteruit gegaan. Het pad is verzakt en er zijn bomen met dode takken aanwezig wat voor onveilige situaties zorgt. Door het pad op te hogen tot de oorspronkelijke hoogte en de bomen met dode takken te verwijderen, wordt het pad weer veilig toegankelijk voor de bewoners en overige voetgangers. Niets doen is niet wenselijk. Het pad zal verder verzakken en takken zullen blijven vallen waardoor de situatie onveilig blijft.

Enkel het pad verhogen en de berm zo laten, zal tevens leiden tot verlies van functionaliteit van de beplanting wat kan leiden tot afsterven van de huidige beplanting. Indien de bodem bij het Bertha van Moerdregtpad wordt opgehoogd en de bodem in de berm niet, zal een verhoogde toestroom plaatsvinden van hemelwater naar de plantenvakken. Uit de bijgeleverde bomen effect analyse (hierna: BEA) blijkt dat de bodem van onvoldoende kwantiteit is voor duurzame groei van de bodem door de hoge grondwaterstand. Dit geldt eveneens voor het struweel, welke in het bijzonder van belang is voor de huismus. Op sommige plaatsen betreft het verschil tussen de bodem in de berm en het waterpeil niet eens 20 centimeter. Door de hoge grondwaterstand is de bodem vanaf een bepaalde diepte te nat, waardoor de beworteling van vegetatie in de berm breed en oppervlakkig georiënteerd is. Een verhoogde toestroom van hemelwater zou dit probleem voor de aanwezige vegetatie verslechteren. Dit zal een negatief effect hebben op de vegetatie in de plantenvakken en derhalve op het aanwezige essentieel functioneel leefgebied van de huismus. Enkel ophogen van de bodem zonder de huidige beplanting te vervangen is hierom niet wenselijk.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare broedperiode van de huismus en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb.

Het Bertha van Moerdregtpad bevindt zich in een gebied wat gevoelig is voor bodemdaling. Onder invloed van belasting wordt de slappe bodem in elkaar gedrukt en daalt de bodem met circa 0,5 tot 2 centimeter per jaar. In de loop van de tijd is het Bertha van Moerdregtpad verzakt, met scheve (stoep)tegels en wateroverlast als gevolg. De scheve (stoep)tegels zorgen voor gevaarlijke situaties voor de buurtbewoners. Ophoging met circa 40 tot 60

centimeter is vereist om de veiligheid van buurtbewoners te waarborgen. Om het pad op te hogen, zullen ook de plantenvakken opgehoogd moeten worden. Vanuit veiligheidsredenen kunnen er geen grote hoogteverschillen aanwezig zijn tussen het pad en de berm. Door enkel het pad te verhogen, ontstaat er een verschil tussen het pad en de berm van 40 tot 60 centimeter. Dit veroorzaakt niet alleen een veiligheidsrisico voor passanten maar is ook niet bevorderlijk voor de bodemstabiliteit van het pad en zal leiden tot een verhoogde kans op nieuwe verzakkingen in het pad in de toekomst, bovenop de eventuele verzakkingen die worden veroorzaakt door de sterke bodemdalingsgevoeligheid van het gebied waar het pad zich in bevindt.

Bijgeleverde BEA laat zien dat de bomen naast het pad in een overwegend redelijke tot goede conditie verkeren, een redelijke tot goede mechanische kwaliteit hebben en hierdoor een redelijke tot goede toekomstverwachting hebben. Echter blijkt ook dat de bomen door de hoge grondwaterstand breed en oppervlakkig wortelen. Een groot deel van de bomen naast het pad, waaronder de bomen binnen het essentieel functioneel leefgebied van de huismus, hebben kans op schade aan ondergrondse boomdelen bij het opnieuw bestraten van het pad en alle bomen langs het pad hebben een grote kans op wortelsterfte bij ophoging van de bodem met meer dan 20 centimeter.

Wegens veiligheidsredenen is het noodzakelijk dat de bodem onder zowel het pad als de berm opgehoogd wordt. Zoals aangegeven onder het kopje *Geen ander bevredigende oplossing* zal de situatie in de berm verslechteren wanneer er wordt gekozen voor het enkel ophogen van het pad, dit zal tevens leiden tot verlies van de functionaliteit van het essentieel leefgebied van de huismus.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat 125m² aan essentieel leefgebied van de huismus verloren, hierbij worden minstens 49 bomen gekapt waarvan 11 in het essentieel leefgebied van de huismus (zie appendix I en II). Binnen het essentieel leefgebied zijn de volgende plantensoorten aanwezig: beverboom, bolesdoorn, braam (spec.), egelantier, dwergmispel, haagbeuk, hulst, kamperfoelie, kleine kransspirea, kornoelje (spec.), liguster, roze struikroos, sierappel, sneeuwbal, zomereik en de zuurbes. Zie appendix III voor een overzicht van de huidige beplanting.

Tenminste twee weken voorafgaand aan de werkzaamheden worden minstens 60 tijdelijke plantenbakken van 1 m² geplaatst waarvan minstens 20 met taxussen, 10 met thuja's en 30 met hederazuilen. De taxussen hebben een hoogte van circa 2,5 meter, de thuja's hebben een hoogte van circa 2 meter en de hederazuilen hebben een hoogte van circa 1,85 tot 2 meter.

De plantenbakken worden in rijen van drie geplaatst met een onderlinge afstand van één meter. De plantenbakken zullen grotendeels op grasstukken worden geplaatst, waardoor individuen van de huismus tussen de plantenbakken kunnen foerageren bij grassen en onkruiden. Het voedsel van volwassen huismussen bestaat namelijk vooral uit zaden van grassen en onkruiden. Wanneer de plantenbakken op grasstukken geplaatst worden, levert dit per drie plantenbakken 5m² aan alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden op.

Indien de plantenbakken op verharding worden geplaatst, in plaats van op grasstukken, zal een rij met drie plantenbakken gelijk staan aan 3m² met alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden. Wanneer de plantenbakken niet op grasstukken staan maar op verharding, kan namelijk niet direct rondom de plantenbakken gevoerageerd worden. In dit geval dienen meer plantenbakken geplaatst te worden (voor 5m² alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden dienen vijf plantenbakken van 1 m² te worden geplaatst), zodat er voldoende gemitigeerd wordt. Met behulp van de plantenbakken dient minstens 100m² alternatieve schuil- en foerageermogelijkheden gerealiseerd te worden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Daarnaast worden er 25m² takkenhopen geplaatst om de 125m² essentieel leefgebied wat verloren gaat 1:1 te kunnen mitigeren. De takkenhopen hebben een hoogte van 2 meter en dienen enkel als schuilmogelijkheid voor de huismus. De tijdelijke voorzieningen worden zo veel mogelijk binnen 100 meter afstand van de aangetroffen nestlocaties buiten het projectgebied, en in de directe omgeving van het huidige essentieel functioneel leefgebied wat behouden blijft, geplaatst (zie appendix IV).

In de permanente situatie worden met de oorspronkelijke situatie vergelijkbare groenstructuren aangebracht in de vorm van bomen, struiken en ondergroei. Er wordt 160m² aan functioneel leefgebied gerealiseerd. Hiervan wordt:

- 25m² aan vuurdoorn aangeplant met een hoogte van 0.5 tot 1 meter;
- 20m² aan laurierkers met een hoogte van 1 tot 1.5 meter;
- een vak met 45 m² aan Gelderse roos en rode kornoelje met een hoogte van 1.5 tot 2 meter, opgevuld met dichte en/of groenblijvende kardinaalsmuts, laurierkers of sneeuwbes in combinatie met hogere, solitaire en vrij dichte exemplaren van de altheastruik of sneeuwbal;
- voor 70 m² bestaat de vegetatie uit beplanting met een hoogte van 2 tot 2.5 meter. De vegetatie betreft hier beplantingsvakken met vrij dichte en/of groenblijvende dwergmispel, kardinaalsmuts, laurierkers, sneeuwbes, struikkamperfoelie of vuurdoorn in combinatie met hogere, solitaire en vrij dichte exemplaren van het Chinees klokje, koninginnenstruik, rode ribes of sneeuwbal.

Minstens 125 m² van het nieuwe functionele leefgebied dient aangeplant te worden met dichtgroeïende meerstammige planten met kluit van bovengenoemde soortensamenstelling en minimaal de daarbij staande hoogte, die voor voldoende beschutting kunnen zorgen. Meerstammige planten met kluit hebben een hogere dekingsgraad en vergroten daarmee de functionaliteit van het leefgebied, zie appendix V voor het verschil tussen enkelstammige en meerstammige planten. Een jonge enkelstammige struik of plant die voldoet aan bovengenoemde hoogte biedt onvoldoende dekingsmogelijkheid op het moment van aanplant en zal meer tijd nodig hebben om de gewenste beschutting te kunnen verzorgen. Tevens dienen er, indien mogelijk, meerdere planten per vierkante meter gerealiseerd te worden, of dit mogelijk is hangt af van het formaat van de planten. De planten dienen zoveel mogelijk met planten van dezelfde soort in driehoeksverband te worden geplaatst, om zo snel mogelijk een dichte vegetatie te realiseren. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Hiernaast wordt nog 150m² aan extra potentieel leefgebied voor de huismus gecreëerd. In deze delen worden plaatsen met dichte vegetatie, welke over het algemeen laag zijn en niet wintergroen, in combinatie met foerageermogelijkheden gerealiseerd. Deze bieden naar verwachting alsnog geschikte foerageer- en schuilmogelijkheden voor de huismus. Zie appendix VI voor de locaties van het nieuwe permanente groen.

De belangrijkste functies die in de permanente situatie worden gerealiseerd voor de huismus betreffen foerageer- en schuilplaatsen voor de huismus. De nieuwe beplanting bestaat uit verschillende soorten met dichte vegetatie, die wintergroen zijn of doorns hebben. Vanwege deze dichte, doornige en/of groenblijvende vegetatie biedt de nieuwe beplanting het gehele jaar door geschikte schuilplaatsen voor de huismus, zodat een vergelijkbare situatie gerealiseerd wordt als de huidige situatie. De huismus kan van deze schuilplaatsen gebruik maken tijdens het foerageren, voor of na het in- of uitvliegen van de nestlocatie en onderweg naar overige delen van het functioneel leefgebied.

Tevens bevat de nieuwe beplanting soorten welke bessen en fruit bieden. Een groot deel van de nieuwe vegetatie biedt bloemen. De bessen, bloemen en het fruit kunnen in bepaalde gevallen direct als voedsel dienen voor de huismus. Daarnaast trekken de bladeren, bessen, bloemen en het fruit van de beplanting insecten aan, welke ook als voedsel kunnen dienen voor de huismus. Langs het grootste deel van het Bertha van Moerdregtpad wordt een grasstrook gerealiseerd. De huismus zoekt zijn voedsel voornamelijk op plaatsen zonder of met korte vegetatie. Aangezien het voedsel van volwassen individuen van de huismus vooral bestaat uit zaden van grassen en onkruiden, zal de nieuwe situatie, door het realiseren van de grasstrook, een grotere variatie aan

foerageermogelijkheden bieden voor de huismus. De grasstrook bevindt zich daarnaast geheel binnen een afstand van 5 á 10 meter vanaf (vrij) dichte (groenblijvende) vegetatie, welke schuilplaatsen biedt voor de huismus tijdens het foerageren. Het permanent groen wordt in de periode september tot en met maart aangeplant, wanneer de te planten nieuwe vegetatie in rust is.

Drie maanden na de aanplant van het groen, dient er een controle uitgevoerd te worden. Indien planten niet aanslaan en er gaten ontstaan in het vervangend groen, dienen deze binnen een week opgevuld te worden door aanplant van eerdergenoemde plantensoorten. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Om te waarborgen dat er te allen tijde voldoende functioneel leefgebied aanwezig is, blijven de tijdelijke plantenbakken met alternatieve groenstructuren na afloop van de werkzaamheden aanwezig totdat het nieuw aangeplante permanente groen functioneel is. Dit ter beoordeling van de ecologisch deskundige. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de huismus, zoals vastgelegd in voorschrift 4.

Gezien het formaat van het functioneel leefgebied van de huismus wat verloren gaat, en omdat er nog kennislacunes zijn omtrent de functionaliteit van nieuw aangelegd groen, dient de effectiviteit van het alternatieve essentiële leefgebied jaarlijks voor een periode van drie jaar te worden gemonitord door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Uit deze monitoring moet blijken of het vervangend groen dezelfde functies vervult voor de huismus als welke het huidige essentiële groen vervulde: rustplaats, voedselvoorziening en dekking. Hierbij dient ook het aantal nestlocaties in de omgeving van het alternatieve essentiële leefgebied onderzocht te worden. De effectiviteit van het permanente groen dient te worden gemonitord vanaf het eerste jaar dat het door de ecologisch deskundige en Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid als alternatief leefgebied functioneel wordt geacht en de tijdelijke voorzieningen zijn verwijderd. De monitoring dient te worden uitgevoerd middels één bezoek tijdens de ochtendpiek en één bezoek rond zonsopkomst of rond zonsopgang, in de periode van 1 april en 15 mei. De resultaten van de monitoring dienen voor 1 september van het opvolgende jaar aan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ter goedkeuring te worden voorgelegd in een monitoringsverslag. Indien blijkt dat het vervangend groen niet afdoende is en aanwijsbaar is toe te schrijven aan het uitblijven van de effectiviteit van het vervangend groen dient – ter goedkeuring – een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie. Indien blijkt dat het vervangend groen in gebruik is genomen door de huismus en de oorspronkelijke functies voldoende hebben overgenomen, kan Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Moordrecht. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

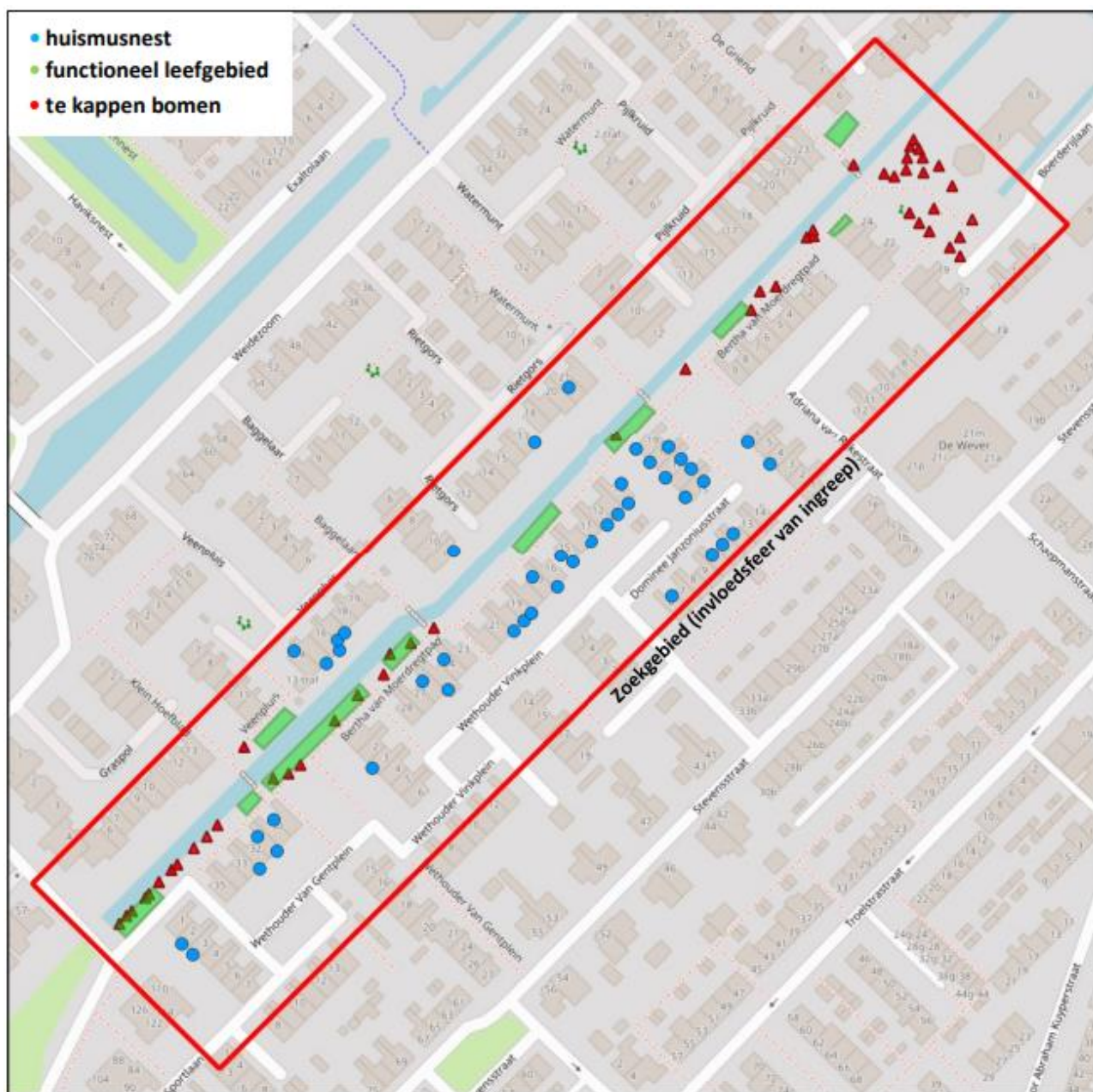
Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix I Locaties omliggende huismusnesten en te kappen bomen

Bron: Ekoza BV, 2022

Appendix II Te vervallen essentieel leefgebied

Bron: Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, 2023

Appendix III Overzicht beplanting en functies huidige essentieel leefgebied

Bron: E.C.O. Logisch BV, 2023

Deel essentieel leefgebied	Lengte langs pad	Aanwezige plantensoorten	Hoogte (0,5 – 1m)	Hoogte (1 – 1,5m)	Hoogte (1,5 – 2m)	Hoogte (2 – 2,5m)
1	8 meter	Kamperfoelie en roze struikroos		75%		25%
2	45 meter	Bolesdoorn, dwergmispel, egelantier, hulst, liguster, sierappel en zomereik	25%		45%	30%
3	15 meter	Dwergmispel, hulst, liguster en sierappel	20%		40%	40%
4	20 meter	Hulst, kornoelje (spec.), sneeuwbal en zuurbes		25%	50%	25%
5	22 meter	Beverboom, haagbeuk, kamperfoelie en kleine kransspirea	30%		50%	20%
6	15 meter	Braam (spec.), dwergmispel en kornoelje (spec.)	20%	20%	40%	20%
Totaal	125 meter	-	ca. 20%	ca. 10%	ca. 40%	ca. 30%

Appendix IV Locaties voor tijdelijk vervangend groen

Bron: Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, 2023

Appendix V Groen voorbeelden

A Laurierkers, biedt dekkingmogelijkheden

B Laurierkers, biedt onvoldoende dekkingmogelijkheden

Appendix VI Locaties permanent vervangend groen

Bron: Adviesbureau E.C.O. Logisch BV, 2023

